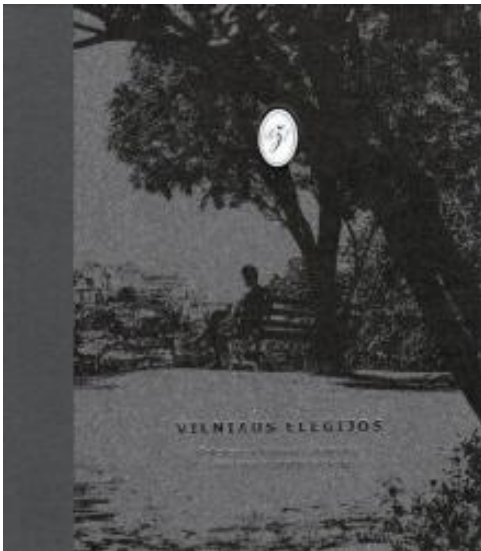

VILNIAUS ELEGIJOS. Boleslovos ir Edmundo Zdanovskių prieškario fotografijų kolekcija

By Administratorius

Published: 2009-10-01 15:21

Boleslova (Tallat-Kelpšaitė, 1908–1982) ir Edmundas (1905–1984) Zdanovskiai, Vilniaus fotografijos mokyklos atstovai, Jano Bulhako diegtos fotografikos estetikos puoselėtojai, nuo 1930-ųjų dirbo vienoje fotostudijoje ir kartu kūrė, fotografijas dažnai signuodami kaip bendraautorai. 1945 metų rudenį Zdanovskių šeima repatriavo į Gdynę, kur tęsė kūrybinę ir pedagoginę veiklą, o 439 miesto vaizdų ir architektūros stiklo negatyvus perdavė Vilniaus valstybiniam dailės muziejui (dabar – Lietuvos dailės muziejus).

Pirmą kartą publikuojama Vilniaus fotografijų kolekcija sugrąžina prarastą tradicinio senojo miesto vaizdinį, kuris ne tik įtaigiai reprezentuoja sostinę, bet, ilgam išlikdamas atmintyje, lemia ir realiai egzistuojančio nuolat besikeičiančio miesto pajautą. 1930–1940 metais Boleslavos ir Edmundo Zdanovskių fotografuoti Vilniaus vaizdai yra miesto – daugialypėje istorinėje raidoje suformuoto reiškinių – esaties liudijimas. Panoraminiai vaizdai, architektūros ar gamtos etiudai – tai ne tik fotodokumentai, Vilniaus fenomeną saugantys nuo užmaršties, bet ir elegijos, išgyventos labai asmeniškai ir lyriškai.

Pilies kalną, Trijų Kryžių paminklą, Katedrą, Šv. Mykolo, Šv. Kazimiero, Šv. Dvasios ir kitas bažnyčias Zdanovskiai „stebi“ kompleksiskai – nuo panoramų iki architektūrinių detalių, fotografijose suformuodami ir atpažinimo schemą, ir atskleisdami estetinį santykį su miestu. Kiekviena bažnyčia aptinkama miestovaizdyje, atidengiamas jos iškilimas peizaže, pateikiama lokali vieta, pabrėžiamas eksterjero savitumas, charakterizuojamas interjeras, atskleidžiami jos požemių istoriniai slėpiniai, bet čia pat sukuriama ir ypatinga, tik jai vienai būdinga poetinė tonacija.